

Vlaams
Parlement

ingediend op **33** (2020-2021) – Nr. 2
15 oktober 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel en Wim Verheyden

over het Vlaams ontwerpbegrotingsplan

Bijdrage van de Vlaamse Regering
aan het ontwerpbegrotingsplan,
bedoeld in artikel 6 van verordening (EU)
nr. 473/2013 van het Europees Parlement
en de Raad van 21 mei 2013.
Begrotingsjaar 2021

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Stijn Bex, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

33 (2020-2021) – Nr. 1: Vlaams ontwerp-begrotingsplan

INHOUD

I.	Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed	4
1.	Begroting 2021	4
1.1.	Inleiding	4
1.2.	Economische parameters	4
1.3.	Verwachte begrotingsresultaten 2020 en 2021	4
1.4.	Creatie beleidsruimte	5
2.	Begrotingsluik van het relanceplan Vlaamse veerkracht	5
2.1.	Financiering van het relanceplan Vlaamse veerkracht	5
2.2.	Eenmalige investeringen opgenomen in het relanceplan Vlaamse veerkracht	6
2.3.	Derde onderdeel van het relanceplan Vlaamse veerkracht: gezond budgetteren	7
II.	Bespreking	8
1.	Tussenkoms van Björn Rzoska	8
2.	Tussenkoms van Hannelore Goeman	8
3.	Tussenkoms van Philippe Muyters	8
4.	Tussenkoms van Arnout Coel	9
5.	Repliek van minister Matthias Diependaele	9
5.1.	Jobbonus	9
5.2.	Coronaprovisie	9
5.3.	Vorderingensaldo	9
5.4.	Publieke investeringen	9
5.5.	Onderbenutting en de financiering van de wachtlijsten	9
5.6.	Coronamaatregelen	10
5.7.	Erfbelasting	10
5.8.	Begroting als sturend instrument	10
5.9.	Productiviteitsverhogende investeringen	10
6.	Tweede tussenkomst van Philippe Muyters	11
	Gebruikte afkortingen	12

Bijlage: zie de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie besprak op 6 oktober 2020 het 'Vlaams ontwerpbegrotingsplan. Bijdrage van de Vlaamse Regering aan het ontwerpbegrotingsplan, bedoeld in artikel 6 van verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013. Begrotingsjaar 2021' (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 33/1).

De bespreking van dit ontwerpbegrotingsplan wordt geregeld door artikel 83/1 van het Reglement van het Vlaams Parlement. Het begrotingsplan 2021 moet via de Federale Regering op 15 oktober 2020 bij de Europese Commissie worden ingediend.

De door minister Matthias Diependaele getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

I. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

1. Begroting 2021

1.1. Inleiding

Minister *Matthias Diependaele* merkt bij het begin van zijn toelichting op dat het ontwerpbegrotingsplan neerkomt op de vertaling van het Centenboekje naar de sjablonen van de EU. Er staat dan ook niet veel in dat nieuw is voor de commissie.

Het bevat de verwachte resultaten voor 2020 en 2021, de mate waarin Vlaanderen werkt aan de landspecifieke aanbevelingen, en een meer gedetailleerde tabel van alle maatregelen en extra impulsen die de regering inzet. Dat deel van zijn inleiding zal gevolgd worden door een toelichting bij het relanceplan Vlaamse veerkracht.

1.2. Economische parameters

Daarop projecteert hij de titel 'Serieus virus, serieuze impact', die hij duidelijk acht, gevolgd door een tabel met de economische parameters waarvan het ontwerp vertrekt, waarbij hij eens te meer opmerkt dat de cijfers nog niet vaststaan. Pas op het einde van het jaar zal immers blijken hoe groot de coronaschade werkelijk is geweest.

Tegenover de economische begroting van juni 2020 is er in die van september alvast sprake van een vermindering van de daling van het bbp van -10,6% tot -7,4%, wat een niet-geringe verschuiving is ten opzichte van normale jaren. Dat maakt de inschatting moeilijker dan anders.

1.3. Verwachte begrotingsresultaten 2020 en 2021

Het verwachte resultaat voor 2020 bedraagt op dit moment -6,075 miljard euro, wat ruim een half miljard beter is dan het eerder meegedeelde bedrag door de gewestbelastingen die beter uitvallen dan verwacht. Voor de begroting van 2021 wordt een resultaat van -2,35 miljard euro verwacht.

1.4. Creatie beleidsruimte

1.4.1. *Besparingen om beleidsruimte te genereren*

In het regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) werd voor 2021 beleidsruimte gecreëerd ter waarde van 550 miljoen euro aan maatregelen. Ze zijn opgenomen in een tabel die mee rondgestuurd is met het ontwerp. De minister vernoemt de groeipaden, de punctuele maatregelen, efficiëntie, kerntaken en fiscaliteit.

1.4.2. *Invulling beleidsruimte*

Doel is om daarmee nieuw beleid te voeren, waarvan hij de invulling toont in een tabel. Eerste element wordt gevormd door de uitgaven in het kader van het regeerakkoord, zoals de jobbonus van 329 miljoen euro.

Tweede element is de provisie van 300 miljoen euro voor de coronacrisis. Het valt af te wachten of dit zal volstaan of niet.

Derde element is een eerste opstap van 286 miljoen euro naar het sociaal akkoord van 525 miljoen euro in Welzijn.

Verder vermeldt hij 250 miljoen euro voor beleidsimpulsen in Onderwijs, 64 miljoen euro voor het Klimaatfonds (10 miljoen euro minder dan in het Centenboekje, een bedrag dat immers al is ingevuld met de renteloze lening), allerlei nieuw beleid, recurrente en eenmalige IT-kosten ter waarde van respectievelijk 5,2 en 10,9 miljoen euro, en een extra investering van 250 miljoen euro in de sociale huisvesting bovenop de 4,2 miljard euro die al zijn uitgetrokken.

Voor specifieke detailvragen over de cijfers verwijst hij naar de bevoegde ministers.

2. Begrotingsluik van het relanceplan Vlaamse veerkracht

2.1. Financiering van het relanceplan Vlaamse veerkracht

Vervolgens overloopt hij het begrotingsdeel van het relanceplan, dat uit twee delen bestaat: investeren en gezond budgetteren. Er is bewust voor gekozen de hoogte van dit eenmalig investeringsbedrag niet te pimpen.

Voor de financiering van dat investeren wordt er naast een boost uit Vlaanderen ook een beroep gedaan op Europese fondsen.

Een werkgroep binnen de administratie probeert daar maximaal op in te zetten.

Van de goedkope Europese leningen kan men alvast niet gebruikmaken omdat het relanceplan niet het vereiste percentage van het bbp haalt, wat echter geen probleem vormt omdat Vlaanderen dankzij zijn bbp toch al goedkoop kan lenen. Dat is ook de reden waarom men geen toegang heeft tot deze Europese leningen.

De middelen uit het Brexitfonds zouden vooral toegewezen worden aan de regio's die het meest te lijden hebben van die brexit, en dat valt dus af te wachten.

Op het fonds van meer dan 100 miljard euro voor Europese lidstaten die gebruikgemaakt hebben van tijdelijke werkloosheid en dergelijke systemen, kan Vlaanderen geen beroep doen. De federale overheid kan dat wel.

2.2. Eenmalige investeringen opgenomen in het relanceplan Vlaamse veerkracht

De verdeling van het bedrag van 4,3 miljard euro over de investeringen wordt gecoördineerd door de minister van Begroting, wat echter niet impliceert dat hij eigenmachtig over de toewijzing beslist. Over de verdeling zijn afspraken gemaakt.

Het is aan de bevoegde ministers om de plannen te concretiseren. In de begrotingsopmaak 2021 zal het bedrag terug te vinden zijn als provisie met een begrotingsruiter waardoor, indien nodig, de middelen naar 2022 kunnen worden overgeheveld.

Daarop geeft hij de grote lijnen van de eenmalige investeringen die gepland zijn.

2.2.1. *Kapitaalversterking en steun aan de bedrijven*

Voor kapitaalversterking en steun aan bedrijven wordt 65 miljoen euro uitgetrokken, waarvan 25 miljoen euro voor bedrijventerreinen en 40 miljoen euro voor media en audiovisuele sector.

De minister herinnert er bij dit punt aan dat daarnaast ook nog andere, eerdere coronamaatregelen op middellange termijn doorlopen zoals de versterkte kapitalisatie van PMV, de achtergestelde leningen en het win-winaandeel. Deze uitgaven zijn apart gebudgetteerd in de nog doorlopende coronamaatregelen.

2.2.2. *Publieke infrastructuur*

De tweede lijn wordt gevormd door de publieke infrastructuurwerken ter waarde van 1,52 miljard euro, die bovenop de investeringen van 1,65 miljard euro uit het regeerakkoord komen. Terwijl dat laatste bedrag voor de hele legislatuur is, wordt het bijkomende in de komende twee jaar vastgelegd, vooral voor extra fietsinfrastructuur.

2.2.3. *Klimaat, duurzaamheid en innovatie*

De derde lijn is klimaat, duurzaamheid en innovatie, waarvoor 1,175 miljoen euro wordt uitgetrokken, afgezien van ESR8-uitgaven en de machtiging van 5 miljoen euro voor Sociaal Wonen.

Hij onderstreept dat de investeringen in sociale huisvesting voor de zuiverheid niet werden meegerekend omdat zij geen eenmalige uitgaven zijn maar over een langere termijn lopen en zichzelf terugbetalen in de vorm van huurinkomsten.

2.2.4. *Digitale transformatie*

In digitale transformatie wordt voor 800 miljoen euro aan eenmalige uitgaven gedaan. Voor beheer en onderhoud zal 10% van dat bedrag ook nadien nog nodig blijven op recurrente basis nadat de investeringen zijn uitgevoerd. Recurrente uitgaven zullen na 2021 starten maar er wordt nu al rekening mee gehouden in meerjarenperspectief.

2.2.5. *Warm Vlaanderen*

Vervolgens vermeldt hij een bedrag van 655 miljoen euro in het kader van Warm Vlaanderen, meer bepaald Mens en Samenleving, zoals de inspanningen voor de ziekenhuisinfrastructuur, cultuur en dergelijke.

2.2.6. *Vorbereiding brexit*

83 miljoen euro wordt uitgetrokken ter voorbereiding van de brexit.

2.2.7. Doorlichting overheid

Heroverwegingen van de uitgaven in het kader van de doorlichting van de overheid ter waarde van 10 miljoen euro (een oefening die in Nederland al eerder werd gedaan in 2010 en 2011 en die de gezondmaking van de openbare financiën sterk heeft versneld). Het wordt geen gemakkelijke oefening. Het is een soort uitgaven-toetsing voor de ganse Vlaamse overheid.

2.2.8. Wachtlijsten: personen met een beperking

Tot slot wordt uitgegaan van een aannemelijke onderbenutting van 10% of 430 miljoen euro, al is dat zeker geen doelstelling, onderstreept hij.

Bij de recurrente uitgaven van de Vlaamse overheid is de onderbenutting thans beperkt tot 2,24%, maar voor eenmalige investeringen kan men een hoger percentage verwachten. Dat bedrag wordt gebruikt voor personen met een beperking.

Voor de opstappen is ongeveer 405 miljoen euro nodig, namelijk 185 miljoen euro in 2021 (bovenop de 70 en 15 miljoen euro), 140 miljoen euro in 2022 en 80 miljoen euro in 2023. Door het deel dat al in de begroting 2021 zit, mee te rekenen komt men aan het eerder genoemde bedrag van 460 miljoen euro.

De minister onderstreept nogmaals de ambitie om in het relanceplan een eerlijke weergave van de feiten te geven zonder het bedrag te pimpen.

2.3. Derde onderdeel van het relanceplan Vlaamse veerkracht: gezond budgetteren

Naar zijn overtuiging mag relance niet gereduceerd worden tot geld uitdelen. Vandaar de heroverwegingen en de maatregelen met betrekking tot vergunningen om de economie vlotter te laten draaien. Dat gebeurt ook in het domein Begroting.

Doel is de begroting meer en meer te concipiëren als een beleidsvoerend instrument op langere termijn, en niet louter als een registratie van cijfers.

Daartoe worden tijdens de komende maanden drie ankers ingebouwd waarvan de voorbereiding al enige tijd aan de gang is.

Eerste element is de uitrol van de subsidiedatabank waarvan hij begin volgend jaar, een jaar eerder dan aanvankelijk gepland, de afronding van de eerste fase verwacht, waarna in de tweede fase de kinderziektes worden verholpen.

De andere twee elementen zijn de regelmatige – en dus niet eenmalige – werking met de eerder genoemde spending reviews en de invoering van een uitgavenplafond vanaf 2022.

Dat laatste is waarschijnlijk technisch het moeilijkste. Het eerste resultaat van de expertengroep uitgavennormering is inmiddels binnen en kan desgewenst in de commissie toegelicht worden. Doel is om er vanaf 2022 mee te werken om de begroting structureler en meer anticyclisch te maken dan een louter boekhoudkundige afweging van opeenvolgende inkomsten en uitgaven.

II. Bespreking

1. Tussenkoms van Björn Rzoska

Björn Rzoska wil weten waarvoor het bedrag van de jobbonus (342 miljoen euro) wordt ingezet. Wat is het grootste objectief van de regering met het inzetten van de jobbonus: koopkracht of werkgelegenheid?

Het HIVA-rapport over het Vlaamse doelgroepenbeleid, waarvoor toch 600 miljoen euro wordt ingezet, leert immers dat het vrijwel alleen effectief is in de werving van mensen met een arbeidshandicap.

Waarom is in de bijgevoegde tabel sprake van een coronaprovisie in 2020 van 2,7 miljard euro, terwijl eerder 2,725 miljard euro werd genoemd? Waarin zit het verschil? Bijkomende vraag luidt of de resterende 120 miljoen euro uit het herverdelingsbesluit van 18 september 2020 inmiddels zijn toegewezen of is dat nog steeds onbeslist?

Het lid stelt vast dat de bouwkosten van Oosterweel niet onder het ESR-saldo worden gebracht, wat hem vreemd lijkt ten aanzien van Europa. Hij vraagt verduidelijking.

De totale investeringsuitgaven lopen op van 1,8 miljard euro in 2016 naar 2,9 miljard euro in 2021. Kan worden toegelicht wat daar allemaal in wordt meegerekend?

2. Tussenkoms van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman stelt vast dat heel wat besparingen doorlopen. Zij verwijst naar de eufemistische 'mildering van de groeipaden' in Onderwijs (volgend jaar goed voor 93,3 miljoen euro, waarvan onder andere 3 miljoen euro voor de CLB's), in de thuiszorg (9,4 miljoen euro), op een moment dat wordt nagedacht over alternatieve vormen van ouderzorg, en de besparing van 15 miljoen euro op het VAPH.

Verder wil ze weten hoe men 405 miljoen euro kan inschrijven voor het wegwerken van de wachtlijsten als men pas op het einde van dat jaar of nog later weet hoe groot de daarvoor gereserveerde onderbenutting is. Daarbij komt dat die uitgaven inzake de wachtlijsten niet eenmalig zijn: een persoonsvolgend budget loopt jaren door. Zij vraagt daarover extra uitleg.

Overigens blijft de bestemming van veel uitgavenposten van het relanceplan nog onduidelijk.

Het lid erkent dat de impact van corona moeilijk in te schatten is, maar een provisie van 300 miljoen euro lijkt haar bescheiden. Zullen sectoren die een nieuwe lockdown te verwerken krijgen, opnieuw kunnen genieten van instrumenten als de hinder- en coronapremie? Is de regering in dat licht bereid om bij begrotingscontroles het genoemde bedrag te herzien?

De minister verwacht ten slotte 12 miljoen euro extra uit de controle van verdachte erfenissen door de termijn op te trekken van drie naar vier jaar. Haar fractie steunt dat streven, maar het blijft haar een raadsel hoe de minister het bedrag denkt op te trekken door louter de termijn te verlengen, tenzij daar extra inspecteurs tegenover staan.

3. Tussenkoms van Philippe Muyters

Philippe Muyters vindt het vanzelfsprekend dat het regeerakkoord met zijn besparingen en uitgaven verder wordt uitgevoerd. Of zijn er toch verschuivingen? In dat geval wil hij daar graag toelichting bij.

Naast de investeringen en de extra uitgaven wijst hij ook op het belang van de aanzet tot maatregelen om de begroting in de toekomst weer in evenwicht te brengen.

Zelf is hij alvast voorstander van de suggestie van de minister om de methodologie van de invoering van een uitgavenplafond te laten toelichten in de commissie.

Verder vond hij de toelichting van de mededeling aan Europa helder.

4. Tussenkomst van Arnout Coel

Ook *Arnout Coel* wil weten hoe de besteding van de middelen uit de onderbenutting wordt aangepakt, zonder dat hij de genoemde bestemming op zich in twijfel wil trekken. Wordt de onderbenutting gemonitord? Is zij gelijk of evenredig verdeeld over de acht lijnen?

Wat het relanceplan betreft, pleitten verschillende economen voor productieve investeringen met een eenmalig karakter en een multiplicatoreffect. De uitwerking van de aangekondigde investeringen door de vakministers moet echter nog plaatsvinden. Worden die maatregelen nog op hun opportuniteit getoetst door de minister van Begroting of door de regering?

5. Repliek van minister Matthias Diependaele

5.1. Jobbonus

Matthias Diependaele antwoordt aan Björn Rzoska dat de jobbonus nog moet uitgewerkt worden. Men is daarmee bezig. Initieel was de jobbonus in het regeerakkoord bedoeld om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en gevoeligheid voor de werkloosheidsval een extra aansporing te geven om toch aan het werk te gaan. Ondertussen zijn de omstandigheden op de arbeidsmarkt echter veranderd. Hij belooft de genoemde HIVA-studie te consulteren.

5.2. Coronaprovisie

Bij de bedragen van 2,7 miljard en 2,75 miljard euro legt hij uit dat het eerste de meest recente raming ten aanzien van Europa betreft en het tweede de aangelegde provisie.

5.3. Vorderingensaldo

Oosterweel is geen nieuw debat. De regering houdt de bouwkosten buiten de begrotingsdoelstelling, maar rekent ze wel mee in de begroting zelf die aan Europa wordt meegedeeld.

5.4. Publieke investeringen

De publieke investeringen, uitgedrukt als percentage van het bbp, stijgen opnieuw sinds de kentering is ingezet in de vorige legislatuur. Dat is een goede zaak, maar hij kan niet uit het hoofd zeggen wat allemaal in het bedrag van 2,9 miljard euro zit. Hij vermoedt evenwel dat de Europese definitie gehanteerd is.

5.5. Onderbenutting en de financiering van de wachtlijsten

Uiteraard is de precieze onderbenutting pas op het einde van het jaar bekend. Hij bevestigt aan Hannelore Goeman en Arnout Coel dat de uitgaven voor personen met een beperking niet eenmalig zijn, maar net daarom had de regering deze meeruitgaven al opgenomen in de meerjarenplanning om naar 270 miljoen euro te gaan in 2024.

De opstappen om sneller naar 270 miljoen euro te gaan, zijn daarentegen wel eenmalig.

De regering had het daartoe benodigde bedrag van 405 (of 460) miljoen euro ook bij dat van 4,3 miljard euro kunnen tellen. De minister kan zich niet voorstellen dat iemand daarvan een probleem gemaakt had. Men heeft echter bewust gekozen voor een correctere inschatting.

5.6. Coronamaatregelen

Wat de premies betreft, heeft de regering vanaf het begin het signaal willen geven dat zij er is voor ondernemers en burgers om het gezonde economische weefsel recht te houden. Dat is ook grotendeels gelukt, snel en grondig. Als er zich morgen nieuwe calamiteiten voordoen, zal men dat dan moeten bekijken. Daarover doet hij nu geen uitspraak.

5.7. Erfbelasting

De hogere inkomsten uit de erfbelasting verwacht hij omdat meer mensen hun schenkingen gaan registreren. Als ze dat niet doen, vallen ze immers langer onder de verdachte periode en dus onder de erfbelasting. Door te registreren en registratierechten te betalen, heeft men de zekerheid dat dat laatste niet gebeurt.

5.8. Begroting als sturend instrument

Met Philippe Muyters is hij het eens dat inzetten op de begroting als sturend instrument een intentie moet zijn. Hij ziet de commissie als medestander in dat streven.

5.9. Productiviteitsverhogende investeringen

Productiviteitsverhogende investeringen zoals die in innovatie zijn belangrijk omdat zij de relance het meest versnellen. Een ander voorbeeld is de investering in de sluis van Terneuzen.

Daarnaast is er echter ook deficit spending om de economie tijdelijk te ondersteunen, zoals de bouwsector. Het gaat om initiatieven die maatschappelijk zeer relevant zijn zoals klimaatmaatregelen, bijvoorbeeld het droogteplan, en daardoor op lange termijn ook hun geld terugverdienen, met name door toekomstige kosten te vermijden.

Beide overlappen bovendien als men iets als de circulaire economie tot een markt weet uit te bouwen. Vlaamse ondernemers zijn daar goed in.

6. Tweede tussenkomst van Philippe Muyters

Philippe Muyters herinnert eraan dat overheidsinvesteringen op de agenda stonden van de vorige parlementaire werkgroep over de leesbaarheid van de begroting, dat de administratie een oefening maakte en dat de SERV die aan het verfijnen is.

Hij stelt voor om het thema opnieuw op te nemen in de vernieuwde werkgroep om met de minister tot een gemeenschappelijke definitie te komen.

Verder is het zo dat elke begroting een inschatting van de onderbenutting bevat, dat is normaal.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL
Wim VERHEYDEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

bbp	bruto binnenlands product
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
IT	informatietechnologie
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap